

טורי ליטבק מיכאל

38348

בן ינטה ומרדכי

נולד ב- 1912

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- כ"ה תמוז תשי"ח 1.8.1948

בקרב למרגלות הגלבוע.

ליטבק מיכאל

בן מרדכי, נולד ב- 1917 בעיר רובנה שבפולין. קיבל את חינוכו בגימנסיה "תרבות" ברובנה. בן יחיד היה למשפחה אמידה, אך עוד בשחרותו נחר בדרך החלוצית, בהצטרפו לתנועת "השומר הצעיר". את לימודיו הפסיק לפני בחינות-הבגרות והיה בין הראשונים ליציאה להכשרה, לקיבוץ "בחזית" בראדום שבפולין. נדודים רבים עברו על מיכאל בימי מלחמת-העולם השנייה. בשנת 1939 הגיע לדיכוז "השומר הצעיר" בוילנה מתוך תקווה לעלות משם לארץ, אך תקוותו זו לא נתקיימה. שנות-סבל רבות עברו עליו גם ברחבי רוסיה, עד שדעכה אש המלחמה והוא הגיע לוארשה וזכה להיות שם המזריץ הראשון של הקיבוץ שנוסד על חורבות הגיטו על שם לוחמיו. לאחר שעבר לגרמניה היה מחברי ההנהגה הראשית וממארגני הסמינריון לנוער חלוצי ופיתח פעולה תרבותית מעמיקה בין שומעיו הצעירים. בקיץ 1947 עלה לארץ והצטרף לקיבוץ תל-עמל אשר בעמק בית-שאן. מיד נקשר לחקלאות ואהבה. לחברו בעבודה אמר פעם: "רוצה אני להכיר את המטעים ולהיות חקלאי, להזין עיני מן הצמח ולגלות את נבכי האדמה, זו אם כל חי".

היה בין ראשוני המתנדבים לגיוס של קיבוצו והצטרף למלחמת-השחרור עוד לפני מלאת שנה לשיבתו בארץ. שימש כחובש בגדודו והשתתף בכיבוש כאוכב אלהוא ונצרת. נפל בקרב לרגלי הרי גלבוע בכ"ה בתמוז תש"ח (1.8.1948) ובו ביום הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בתל-עמל. השאיר אשה וילד. קיבוצו תל-עמל הציא חוברת לזכרו.

לרגל 50 שנה לזכרו, הוקמה בתל תאומים אנדרטה לזכרו ולזכר שלושה חברים נוספים שנפלו בקרבות באותו יום.

חטיבת גולני - שנת התש"ח

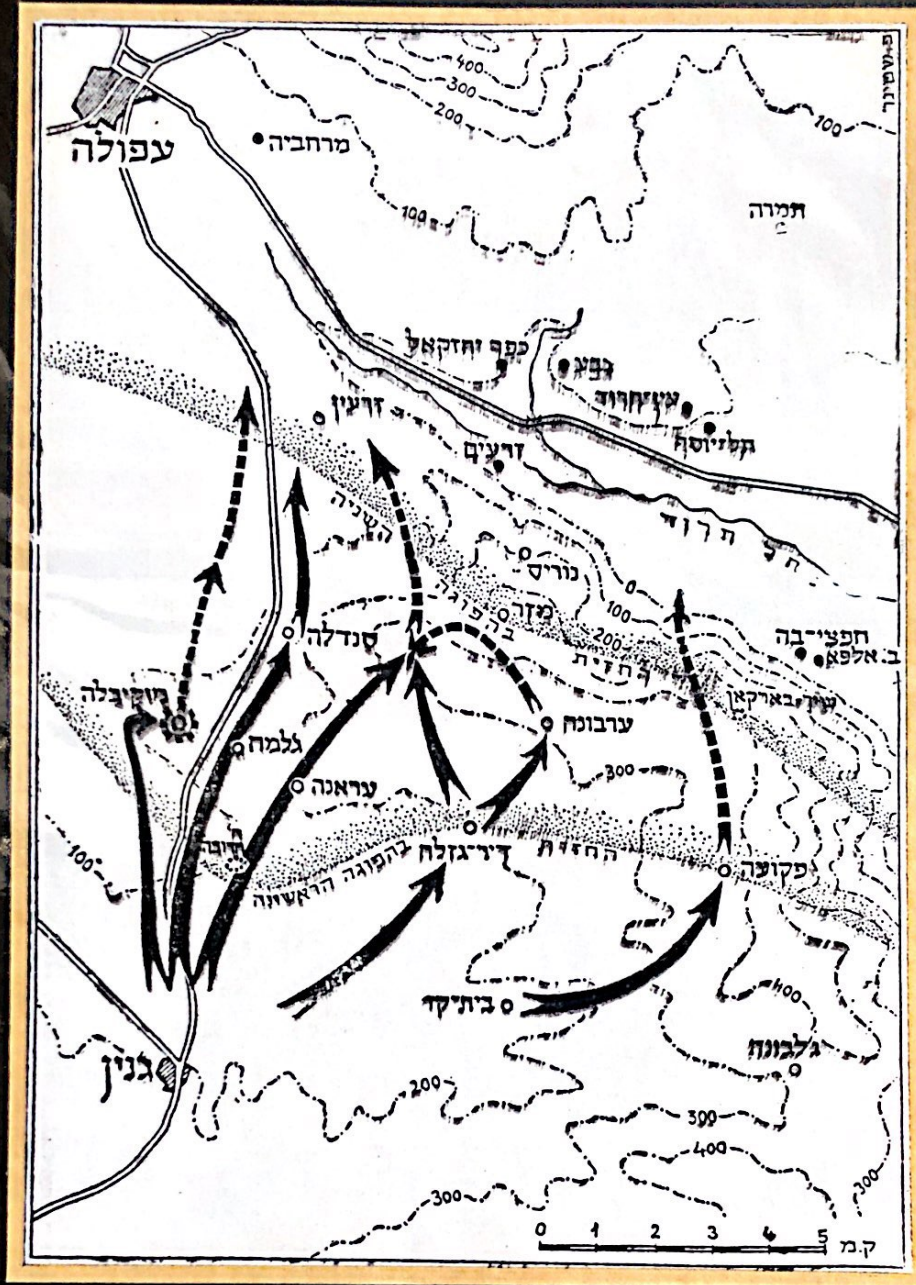
"חטיבת הגליל והעמקים"

לימים הועברה נפת תליחי (וגדוד "אלוף") לאחריות חטיבות "יפתח" ו"עודד" שפעלו בגליל העליון המזרחי, ובחטיבת גולני הוקם גדוד חי"ר נוסף, גדוד "גורן", שאחר-כך התאחד והתמזג עם גדוד "דרור", ובמקומם הוקם גדוד הפשיטה הממוכן. במשך עשרה חודשים ארוכים, מחורף תש"ח (פברואר 1948) ועד סתיו תש"ט (נובמבר 1948), כונתה חטיבת גולני, "חטיבת הגליל והעמקים" - עד שירדה לנגב בתום הקרבות בחזית הצפון. ואכן היתה חטיבת גולני כפי שכתב עליה לימים רבי-אלוף יגאל ידין (בהקדמה לספר "אילן ושלח" - דרך הקרבות של חטיבת גולני במלחמת העצמאות): "אחת הדוגמאות המאלפות ביותר לתהליך הקמת צבא הגנה לישראל... דוגמה נאה ומאלפת ליצירת הכוח הצבאי, למקור שאיבתו: אהבת הארץ, הקשר לאדמה ורוח החלוציות העקשנית המציינת את יישובינו החקלאיים למן ראשוני המתיישבים בגליל ועד לאחרון הקיבוצים בעמק..."

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיד רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

חמישה נולכי

הליון לרוחם

גליון ב'

ה' באב תשי"ח (13 באוגוסט 1948)

חוליות בשרשרת

הנדה כנולה, הנדה כובע, הנדה הרוף — כך יכונה על הנחידים לוחמי הירדן, לוחמי סנדור, לוח כנולה, כושעו נצרת ועוד ועוד — כך יקרא לנחידים.

היש אמת בכל אלה — יש אמת, אבל לא כל האמת.

אין מבטע הנחידים אלא סוף פלוג של פרעה אוזכה אשר רעים מרוביה — על נשמה זאת.

כל החלוצים! רגלים, תותחנים, מהנדסים, חיל האוויר וכו' וכו', כל אלה פן החלוצים איש איש בתפקידו ועל מעמלתי כל רשמי החלוצות ובעיקר, הנם חוליות בשרשרת-ברזל על גבולות מדינתנו.

היודע אתה, הלוחם מחטיבת גולני — היכן הוא מצוואר? קח מפת כי כל-חייל צריך לדעת לעיין במפתו. המצא את חרו הגלגוע העומדים בשרשרת כחוסת מן על עסק הלוח וישוכו חפורחים. בין משלחי הגלגוע שנים הם הכולטים כולתד: כמורה שוח' צארקאן מעל בית-אלפא — 500 מ' נכהו והשני כמעלב, הוא מצוואר מעל קב' זרעים — 400 מ' נכהו מצוואר הוא כפר קאן הרובין על משלם זה אולי הוא פרזו הנוכרת כעירת דבורה:

אורי מדיה, אב"ד, א"ד אורד ויטובה,

כי לא באו לעזרת ה', לעזרת ה' מגבורים (תולטים ה' 19)

בימי דבורה לא התלכבו הישעני פרזו למחנה יטאל וקוללו. עתה ישבו כמרומי פרזו אויבינו וצפו פני עמק-הירדן, עתה לעזרה את הנהגה האויב להחריב את הישעני העמק למרגלות הגלגוע.

רבות נאבקו בליון-סאקסם לשמור את רסם החלוצים בגבולות מדינת ישראל ואמנם לשרשרת הגלגוע הקדמית נכללה כגבולנו, אך פרזו (מאזרח) וזרעין — הפפר שבחלח עמק-הירדן, הוא יורעאל הקדומה — אלה הגאלה מבגולותיה. אך כע"ם נכנסה ההפוגה הראשונה — נלזו ליריעו כל משלמי הגמין בגלגוע.

"אז חבנתי כי עלינו להמשיך
כי בערבי שישי נצא
ובערב חולין נשב
"בריזו" השוקטת
וכל צעדינו יפגינו
אפטיות והמשכיות

ורק הדממה והשתיקה
השוד והשבר-
השגיון בשניים-
יעידו
כמה איבדנו
ועד כמה חלק מאיתנו
מת גם הוא עמד.

שדות שפוכים הרחק, מאפק ועד סוף
וחרובים וזית וגלבוע,
ואל ערבו העמק נאסף
ביפי שעוד לא היה כמוהו.

זה לא אותו העמק, זה לא אותו הבית,
אתם אינכם, ולא תוכלו לשוב -
השביל עם השדרה, ובשמים עיט,
אך החיטה צומחת שוב.
השביל עם השדרה ובשמים עיט -
אך החיטה צומחת שוב.

מן העפר המר העיריות עולות
ועל הדשא - ילד וכלבו.
מואר החדר ויורדים לילות
שעל מה שבו ומה שבליבו.

זה לא אותו העמק, זה לא אותו הבית,
אתם אינכם, ולא תוכלו לשוב -
השביל עם השזרה, ובשמים עיט,
אך החיטה צומחת שוב,
השביל עם השזרה ובשמים עיט -
אך החיטה צומחת שוב.

וכל מה שהיה אולי יהיה לעד.
זרח השמש, שוב השמש בא -
עוד השירים שרים, אך איך יוגד
כל המכאוב וכל האהבה.

הן זה אותו העמק, הן זה אותו הבית,
אבל אתם הן לא תוכלו לשוב.
ואיך קרה, ואיך קרה ואיך קורה עדין
שהחיטה צומחת שוב?